

Departement for Arbejdsmarked
isiin@nanog.gl

16. september 2020

Tilioq - Handicaptalsmandsinstitutionens høringsvar til 'INNOVATION, POTENTIALE, KOMPETENCE – Naalakkersuisuts beskæftigelsesstrategi 2020-2023'

Tilioq takker departementet for arbejdsmarked, for muligheden for at afgive et høringsvar til strategien på arbejdsmarkedsområdet. Personer med handicap har ifølge handicapkonventionens artikel 27 ret til beskæftigelse på lige fod med alle andre. Det betyder at arbejdsmarkedet, arbejdsvilkår og arbejdsmiljø skal være åbent, inkluderende og tilgængeligt for personer med handicap.

I dag er arbejdsmarkedet ikke fuldt ud tilgængeligt og inkluderende for personer med handicap. Mendet store fokus denne strategi har på tværfaglighed, samarbejde på tværs af relevante departementer, og det øgede fokus på samarbejde på nationalt og kommunalt niveau, giver en unik mulighed for at sikre et inkluderende og tilgængeligt arbejdsmarked for personer med handicap. Hvis altså denne gruppe bliver inkluderet i strategiens målsætninger og tiltag.

Personer med handicap – en gruppe der kan øge arbejdsstyrken

Personer der selv mener, at de har et handicap, står i højere grad uden for arbejdsmarkedet og har et lavere uddannelsesniveau end personer som ikke har et handicap. Dette viser undersøgelser Tilioq har foretaget. Ca. halvdelen af befolkningen, der ikke har et handicap, tager en uddannelse, mens dette kun gælder for ca. 2 ud af 5 personer med handicap (Tilioq 2020). Personer med handicaps tilknytning til arbejdsmarkedet er også lavere end personer som ikke har et handicap. Over halvdelen (54 %) af personer med handicap, som modtager pension er i den arbejdsdygtige alder. Dette gælder til sammenligning for to ud af fem af de adspurgte, som ikke har et handicap, og som er i den arbejdsdygtige alder (Tilioq & Ilisimatusarfik 2020).

I strategien redegøres der for paradoksproblemet - Der er et mangler på arbejdskraft samtidig med, at der er mange ledige. Som nævnt ovenfor er der en høj andel blandt personer med handicap, som er i den arbejdsdygtige alder, men som ikke er i arbejde. Derfor anbefaler Tilioq at man i strategien og i departementets arbejde med at udvikle initiativer og implementering af strategien, arbejder målrettet for at inkludere personer med handicap. På denne måde kan man nemlig øge arbejdsudbuddet samt efterleve FN's handicapkonventions artikel 27.

Hvis personer med handicap skal kunne indgå i arbejdsstyrken på lige fod med alle andre, er der brug for at fokusere på de barrierer som stopper dem fra at deltage. Et sådan fokus kan indlægges i de aktiviteter og handlinger, der allerede er planlagt i forbindelse med den foreliggende arbejdsmarkedsstrategi.

Indsatsområde 2: Lavere ungdomsledighed

I strategien redegøres der for, hvordan man vil arbejde for at nedsætte ungdomsledigheden. Tilioq anbefaler, at departementet overvejer, hvordan man kan tilpasse delindsatserne så unge med handicap kan deltage på lige fod med andre unge. Samt sikrer muligheden for sådan en tilpasning. Nedenfor er der forslag til, hvordan unge med handicap kan indtænkes i de indsatser, der er redegjort for i strategien.

Under handlinger der vil **styrke vejledningsindsatsen i Majoriaq** foreslår Tilioq at man også styrker Majoriaqs viden og information om muligheder for personer med handicap. Hvis man klæder Majoriaq på til at rådgive og vejleder unge med handicap, er der en langt større chance for, at de kommer videre i et uddannelsesforløb. Tilioq anbefaler, at man sikrer, at Majoriaq har følgende viden:

- Information om muligheder for at søge **støtte og hjælpemidler** i forbindelse med arbejde og uddannelse.
- En vejledning til hvordan man bedst muligt kan **rådgive personer med forskellige typer handicap** og forskellige diagnoser.
- Information om **uddannelses og opkvalificeringstilbud som er målrettet personer med handicap** eller kan tilpasses personer med handicap.
- Ovenstående materiale er forankret i en **videns/nøgleperson på handicapområdet**. Denne medarbejder i Majoriaq centret kan de andre medarbejder gå til, hvis man har en borger med et handicap, som skal i uddannelse eller arbejde, og som har brug for en særlig støtte.

Under handlinger der vil **sikre mere målrettede opkvalificeringsforløb for unge i Majoriaq** anbefaler Tilioq at man under udarbejdelsen af både de boglige forløb, de ikke-boglige forløb samt de produktionsskolelignende forløb sikrer fleksibilitet til at de kan tilpasses unge med handicap. Samt at man giver mulighed for at oprette forløb, der er målrettet unge med handicap eller særlige behov. Det kan fx være forløb for unge med ordblindhed eller unge med en nedsat kognitiv funktion etc. Disse forløb skal kunne tilpasses efter behov i den enkelte by/kommune.

Indsatsområde 4: Bedre match mellem virksomheder og arbejdstagere

Under dette indsatsområde anbefaler Tilioq, at der er fokus på at sikre, at **PKU-kurserne udvikles med tanke på, at de kan tilpasses personer med handicap**, og de forskelligartede behov denne gruppe kan have. Hvis man sørger for dette, kan man øge personer med handicaps mulighed for at indgå i den grønlandske arbejdsstyrke. En sådan fleksibilitet skal indtænkes både, når der udvikles og udbydes opkvalificeringskurser, samt når kurserne i løbet af strategiperioden skal efterses og tilpasses.

I forhold til **handling der vil sikre incitament til at arbejde**, anbefaler Tilioq, at der udvikles vejledninger for personer, der er på førtidspension, men ønsker at få et fleksjob eller komme i virksomhedsrevalidering. Vejledninger skal have fokus på både de økonomiske konsekvenser af sådan et skift og en vejledning i, hvordan et sådan forløb foregår. Hvis sådanne vejledninger forefindes, er der lettere for personer med handicap at tage skridtet fra førtidspension til fleksjob, da de har viden om, hvordan det vil påvirke deres hverdag og økonomi.

Tværfaglige samarbejder på tværs af ressortområdet og kommunen er et tiltag, som er central for, at personer med handicap kan deltage i arbejdsstyrken på lige fod med alle andre. Tilioq opfordrer Departementet for arbejdsmarkedet til at bruge Pissassarfik – det landsdækkende handicapcenter som en sparingspartner i forbindelse med det tværdepartementale samarbejde. Pissassarfik er det sted i Grønland, hvor der er samlet mest viden om de forskellige handicapdiagnoser, samt hvordan man kan inkludere personer med handicap.

Tilioq står til rådighed for spørgsmål og/eller en opfølgende dialog vedrørende vores anbefalinger. Kontakt gerne projektmedarbejder Anna Ida Hallgaard Jonsson, annaida@tilioq.gl eller info@tilioq.gl

Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat
Handicaptalsmandsinstitutionen

Referenceliste

Tilioq (2020), Uddannelse og handicap

<https://tilioq.gl/wp-content/uploads/2020/07/Notat-p%C3%A5-uddannelse-og-handicap-udgivet-juli-2020.pdf>

Tilioq & Ilisimatusarfik (2020) HOLDNINGER TIL HANDICAP - En undersøgelse af befolkningens holdninger til personer med handicap i samfundet og på arbejdsmarkedet, Udgives i november 2020

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga/Med venlig hilsen/Kind regards

Anna Ida Hallgaard Jonsson

Pilersaarusiormik suleqataasoq/Projektmedarbejder

Telefon +299 34 50 93

Mail: annaida@tilioq.gl

Aqqusinersuaq 48, 1. sal. ● Postbox 3081 ● 3911 Sisimiut ● Web: <https://tilioq.gl/> ● Mail: info@tilioq.gl

